افت شدید بورس‌های ایران حتی با دلار جهانگیری

صدای بورس | فدراسیون بورس‌های جهان در تازه‌ترین گزارش خود ارزش بازار، ارزش معاملات و تعداد شرکت‌های پذیرفته شده در بورس‌های جهان را طی ۱۰ ماه سال جاری یعنی از ابتدای سال تا پایان اکتبر ۲۰۲۴ بررسی کرده است.

فدراسیون بورس‌های جهان درواقع وظیفه سازماندهی و ارتباط بین بازارهای بورس و سهام در کشورهای مختلف را بر عهده دارد. در جدیدترین گزارش این فدراسیون، آمارها درمورد بورس تهران و فرابورس ایران شرایط خوبی را نشان نمی‌دهند. طبق آخرین گزارش فدراسیون بورس‌های جهان (WFE) ارزش بازار تمام بورس‌های پذیرفته شده در این فدراسیون تا پایان اکتبر ۲۰۲۴ بیش از ۱۲۰ هزار میلیارد دلار و تعداد شرکت‌های پذیرفته شده در (WFE) نیز برابر با ۵۰ هزار و ۵۹۷ است. این آمار در شرایطی است که در اکتبر افزایش بازده اوراق بدهی دولتی موجب عقب‌نشینی بورس شد، نرخ تورم همچنان بالا ماند و تنش‌های ژئوپلیتیک در خاورمیانه، اوکراین و تایوان تشدید پیدا کردند و معاملات در بورس‌های جهان را تحت تاثیر خود قرار دادند. همچنین مواردی همچون بسته حمایتی جدید چین و برنامه کاهش نرخ بهره بالاتر از حد انتظار از طرف فدرال رزرو هم تاثیرات زیادی روی بورس‌ها داشتند.

منطقه Americas به عنوان بزرگ‌ترین منطقه بورسی جهان از لحاظ ارزش بازار تغییرات مهمی داشت. ارزش بازار این منطقه در اکتبر به بیش از ۶۳ هزار میلیارد دلار رسید که رشدی ۳۳ درصدی نسبت به مدت مشابه سال گذشته داشت. همچنین ارزش معاملات ماهانه در این منطقه با رشدی ۰.۸ درصدی نسبت به ابتدای سال از مرز ۶ هزار و ۵۶۹ میلیارد دلار رسید. تعداد شرکت‌های پذیرفته شده در بورس‌های این منطقه اما از اکتبر ۲۰۲۳ تا اکتبر سال جاری ۲.۳ درصد افت داشت. در جدول زیر خلاصه آمار این منطقه ارایه شده است.

ارزش معاملات منطقه Americas (امریکای شمالی، مرکزی و جنوبی) با رشد ۰.۸ درصدی عملکرد مناسبی برای بزرگ‌ترین منطقه بورسی جهان نیست. طبق آمار بورس لیما و کاستاریکا بیشترین رشد ارزش معاملات را داشتند که با نگاهی به میزان ارزش معاملات آنها اندک بودن مقدار پولی و کوچک بودن این بورس‌ها نسبت به سایر بورس‌ها مشخص است. بورس نیویورک و بورس نزدک در این منطقه هم رشد ۳ درصدی نسبت به ژانویه ۲۰۲۴ داشتند. در مقابل هم بورس MIAX که زیر نظر هلدینگ بین‌المللی میامی فعالیت می‌کند و بورس cboe به ترتیب افت‌های ۱۸ و ۷ درصدی در ارزش معاملات داشتند. در جدول زیر خلاصه ارزش معاملات برخی از بورس‌های این منطقه ارایه شده است.

منطقه آخر فدراسیون بورس‌های جهان، EMEA (اروپا، خاورمیانه و آفریقا) است که حال چندان خوبی ندارد و برای ایران اهمیت بیشتری دارد. ارزش بازار کل منطقه EMEA نسبت به اکتبر سال گذشته رشدی ۰.۶ درصدی داشته و تا پایان اکتبر ۲۰۲۴ به بیش از ۲۰ هزار و ۳۲۰ میلیارد دلار رسیده است. ارزش معاملات و شرکت‌های بورسی این منطقه اما با اقبال روبرو نبودند و به ترتیب افت ۷.۳ و ۹ درصدی را برای خود ثبت کردند. در جدول زیر خلاصه آمار این منطقه ارایه شده است.

بورس تهران و فرابورس ایران که در این منطقه هستند، عملکرد مناسبی از خود نشان ندادند. فرابورس ایران که در دو ماه گذشته به دلایل نامعلومی در این لیست نبود، تا پایان اکتبر امسال ارزش معاملاتی حدود ۴ میلیارد و ۶۷۷ میلیون دلاری داشته که نسبت به مدت مشابه سال گذشته، نشان‌دهنده افت ۵۸ درصدی است. بورس تهران هم با افت ۴۷ درصدی ارزش معاملات نسبت به اکتبر ۲۰۲۳ آیینه‌ای از وضعیت نامساعد بازار سهام ایران بود. ارزش بازار بورس تهران و فرابورس ایران هم کاهش ۹.۲ و ۱۷.۲ درصدی داشتند. تعداد شرکت‌های پذیرفته شده در بورس تهران و فرابورس هم به ترتیب برابر با ۳۸۷ و ۲۰۱ است که رشد ۰.۸ و ۶.۳ درصدی داشته‌اند. آمار منتشر شده از فرابورس و بورس تهران در گزارش فدراسیون بورس‌های جهانی نشان از این دارد که شرایط بورس‌های ما از این گزارش هم بدتر است چون آمار در این گزارش با ارز ۴ هزار و ۲۰۰ تومانی محاسبه شده در حالی که دلار در حال حاضر نزدیک به ۷۰ هزار تومان است. منطقه APAC (آسیا و اقیانوسیه) با ارزش بازاری بیش از ۳۷ هزار و ۴۷۲ میلیارد دلار رشدی ۱۹.۴ درصدی را در عملکرد سالانه نسبت به اکتبر ۲۰۲۳ ثبت کرده است. ارزش معاملات ماهانه این منطقه نسبت به دوره مشابه سال گذشته هم رشدی ۷۶ درصدی را تجربه کرده است که نشان‌دهنده عملکرد بهتر بورس‌های این منطقه نسبت به دو منطقه دیگر است. همچنین تعداد شرکت‌های پذیرفته شده در بورس‌های این منطقه هم رشدی ۱.۴ درصدی داشته و در حال حاضر تعداد شرکت‌های بورسی این منطقه معادل ۳۲ هزار و ۵۵۸ است. در جدول خلاصه آمارهای این منطقه ارایه شده است. بورس‌های باکو و شنژن برندگان این منطقه از لحاظ ارزش معاملات هستند که به ترتیب ۶۵۰ و ۱۴۵ درصد رشد ارزش معاملات را برای خود ثبت کردند. بورس‌های ژاپن و شانگهای هم به عنوان بورس‌های شناخته شده و مهم این منطقه رشدهای ۳ و ۹۹ درصدی را از آن خود کردند. بازندگان این منطقه هم بورس بنگلادش با ۵۵ درصد و بورس کره جنوبی با ۲۷ درصد افت بودند. در جدول خلاصه ارزش معاملات برخی از بورس‌های این منطقه ارایه شده است.

«تعادل» گزارش می‌دهد

روی ناخوش بورس به ریسک‌ها

بورس تهران همچنان بر مدار سرخ پوشی قرار دارد و در حال تعدیل روزهای خوش و مثبت گذشته است. معمولا روند صعودی بازار سهام پایدار نیست و پس از یک سیکل صعودی بازار نیاز به استراحت دارد و این منفی‌ها را می‌توان ناشی از استراحت دانست. البته در این روزها دلایل زیادی را می‌توان برای نزول بازار آورد؛ اما با توجه به شرایط این روزهای بورس و تاثیرپذیری این بازار از احوالات منطقه، می‌توان ریسک‌ها و تنش‌های سیاسی در داخل و خارج از کشور را یک علت برای اصلاح بازار سهام دانست.

برخی از کارشناسان علت سرخ پوشی بازار سرمایه را ناشی از شرایط سیاسی و ریسک‌های سیستماتیک می‌دانند. روز گذشته مخالفان مسلح با کنترل دمشق سقوط رسمی دولت بشار اسد را اعلام کردند.

ترکیه با اشغال شمال سوریه و ایجاد یک کریدور و باقی گذاشتن تروریست‌ها در ادلب برنامه بلندمدت خود برای سوریه را تعریف کرد. حضور گروه‌های تروریستی در ادلب و توافقی که در قالب روند آستانه در خصوص آنها شکل گرفت، پاشنه آشیلی برای نظام اسد بود. تقویت این گروه‌ها در ادلب باعث شد تا آنها پیشروی به شرق ادلب و حلب و حماه و نهایتا دمشق را پیش ببرند. مشکل سوریه از بهار دمشق و بهار عربی شروع شد. بشار اسد آن زمان اعلام کرده بود که نگران تسری این تحولات به سوریه نیست چرا که سوریه نظامی مردمی دارد.

این سخنان بعد از آن صورت گرفت که بشار اسد طی سالیان قبل از روند «بهار دمشق» فاصله گرفته بود و گفتمان امنیتی آن مجدد مبتنی بر «امنیت نخبگان حاکم» قرار گرفت و «امنیت انسانی» مورد غفلت مجدد قرار گرفت. همین موضوع باعث شد تا جمعیت سنی مذهب سوریه مخالفت جدی با دولت بشار اسد داشته باشند.

شیرین هانتر، عضو شورای روابط خارجی امریکا و استاد دانشگاه جورج تاون در این خصوص به خبرنگار تابناک می‌گوید: نظام اسد یک نظام اقلیت بود که توسط علویان ایجاد شده است، در حالی که اکثریت مردم سوریه سنی هستند. بنابراین، مقاومت مردمی زیادی در برابر شورشیان صورت نگرفت.

با شروع اعتراضات در سوریه و تبدیل آن به جنگی نیابتی میان گروه‌های تروریستی اوضاع سوریه متفاوت از روند بهار عربی در سایر کشورها شد. گروه‌های جهادی و تروریستی از مناطق مختلف خود را به سوریه رساندند و با دولت بشار اسد مقابله کردند. این نیروها با کمک حامیان خارجی درصدد تغییر نظام اسد و تغییر ژئوپلیتیک این کشور و منطقه برآمدند.

سقوط سوریه یا ناآرامی‌های سیاسی در این کشور می‌تواند تاثیرات چندجانبه‌ای بر بورس داشته باشد و با توجه به شرایط ایجاد شده در این کشور نوع ارتباطات با ایران منطقه می‌تواند تاثیر کوتاه‌مدت یا بلندمدت روی بازار سهام داشته باشد.

نخستین تاثیر را می‌توان در افزایش نوسان بازار دانست. ناآرامی‌ها و تحولات مهم سیاسی خارجی اغلب باعث عدم اطمینان سرمایه‌گذاران در بازارهای مالی می‌شود. این عدم اطمینان می‌تواند افزایش نوسان قیمتی سهام را در بورس به دنبال دارد و ممکن است صفوف خرید بیش از گذشته تقویت شود و در نتیجه سرخ پوشی بازار سهام را در پی داشته باشد.

مولفه بعدی را تاثیر بر صادرات و واردات است، ایران و سوریه به عنوان کشورهای همسایه و اعضای گروه‌های اقتصادی منطقه‌ای، دارای روابط تجاری بوده‌اند. بی‌ثباتی در سوریه می‌تواند مشکلاتی در تجارت بین‌المللی و منطقه‌ای را در پی داشته باشد. این امر ممکن است بر شرکت‌هایی که به صادرات یا واردات وابسته هستند تاثیرگذار باشد و توانایی رقابتی و درآمدزایی آنها را کاهش دهد.

سومین مورد تاثیرگذار را می‌توان تحریم‌ها و سیاست‌های منطقه‌ای دانست. تحولات سیاسی و جایگیری حکومت جدید در سوریه ممکن است به افزایش تنش‌های بین‌المللی منجر شود که در نهایت می‌تواند باعث تشدید تحریم‌ها یا محدودیت‌های جدید علیه ایران شود و تحریم‌ها نیز در نوع خود تاثیر بسزایی روی بورس تهران دارد.

چهارمین مولفه نیز ریسک‌های امنیتی و جغرافیایی است. بی‌ثباتی در کشورهای همسایه می‌تواند ریسک‌های امنیتی و جغرافیایی را افزایش دهد. این موضوع در بخش‌هایی مانند انرژی، حمل و نقل و تجارت تاثیر منفی بگذارد. افزایش ناامنی ممکن است هزینه‌های امنیتی و بیمه‌ای را برای شرکت‌ها افزایش داده و سود آنها را کاهش دهد

مشکلات اجتماعی و اقتصادی داخلی نیز در وهله خود تاثیر بسزایی بر شرایط دارد. پناهندگی و مهاجرت ناشی از بحران‌های منطقه‌ای مانند سقوط سوریه می‌تواند باعث فشار اقتصادی و اجتماعی بر ایران شود. افزایش تعداد پناهندگان ممکن است نیاز به هزینه‌های بیشتر دولت و سازمان‌های بین‌المللی برای فراهم کردن امنیت و شرایط زندگی مناسب داشته باشد، که می‌تواند منابع مالی کشور را محدود کند و در نهایت با توجه به تامین مالی دولت‌ها از بورس ممکن است در بلندمدت دولت با کسری مواجه شود و مجبور به تامین مالی از بورس شود.

ششمین مولفه نیز سیاست‌های پولی و مالی است. دولت‌ها معمولاً در پاسخ به بحران‌های خارجی، سیاست‌های مالی و پولی خاصی را اتخاذ می‌کنند. این سیاست‌ها ممکن است شامل تزریق نقدینگی به بازار، کاهش نرخ بهره یا حمایت از صنایع خاص باشد. تاثیر این سیاست‌ها می‌تواند به‌طور مستقیم بر بورس تهران و عملکرد شرکت‌های لیست‌شده در آن اثرگذار باشد. تحولات سیاسی و اقتصادی در کشورهای همسایه می‌تواند به‌شدت بر وضعیت اقتصادی و مالی کشورهای دیگر از جمله ایران تاثیر بگذارد و بورس تهران به عنوان بازاری حساس و پرتحرک، به سرعت به این تغییرات واکنش نشان خواهد داد. رهیافت‌ها به این وضعیت باید بر مبنای بررسی دقیق شرایط، پیش‌بینی‌های اقتصادی و استراتژی‌های مدیریت ریسک باشد.

بازار از دریچه معاملات

در دومین روز کاری هفته یعنی یکشنبه ۱۸ آذر ۱۴۰۳، شاخص کل بورس تهران در مقایسه با معاملات روز گذشته کاهش ۱۵ هزار و ۹۹۹ واحدی را تجربه کرد و به عدد ۲ میلیون و ۴۵۲ هزار واحدی رسید. همچنین شاخص کل هم وزن نیز در مقایسه با معاملات روز گذشته کاهش ۴ هزار و ۲۳۳ واحدی را ثبت کرد و به عدد ۷۹۰ هزار و ۲۹۸ واحدی رسید.

در سوی دیگر معاملات نیز شاخص کل فرابورس کاهش ۱۶ واحدی را ثبت کرد و در ایستگاه ۲۴ هزار و ۲۸۰ واحدی ایستاد.

صف‌های فروش نسبت به روز گذشته با تغییر منفی ۶۶ درصدی مواجه شدند و از طرفی صف‌های خرید با تغییر روزانه ۲۹ درصد مثبتی همراه بودند. همچنین حجم معاملات ۲۴.۳ میلیارد برگه سهم و ارزش معاملات خرد (سهام، حق تقدم و صندوق‌های سهامی) ۱۱ هزار و ۳۸۰ میلیارد تومان بودند.

بیشترین افت شاخص به نمادهای معاملاتی «فپلاد و فملی» با به ترتیب اثرگذاری منفی ۲۷۰۰ و ۲۲۰۰ واحدی در کاهش رقم شاخص اختصاص داشت؛ پرتراکنش‌ترین نمادها هم «وبملت و خودرو» بودند که هر کدام بیش از ۱۷ هزار فقره معامله را ثبت کردند.

در این روز صنایع حفاری، پیمانکاری صنعتی، فعالیت مهندسی، مخابرات، ماشین آلات الکترونیکی، نوشیدنی، بیمه، بنادر و کشتیرانی، زغال سنگ، محصولات کاغذی، سخت‌افزار و تجهیزات، سایر مواد معدنی، فعالیت مرتبط با اوراق بهادار، شیرینجات، کاشی و سرامیک، انبوه‌سازی املاک و مستغلات، خرده‌فروشی باستثنای وسایل نقلیه موتوری، خدمات رفاهی-برق و لیزینگ با بازده مثبت روبه‌رو شدند.

سیگنال‌های پشت بودجه ۱۴۰۴

در سال آینده دولت روی اصلاح قیمت سوخت، افزایش نرخ ارز و انتشار اوراق تمرکز ویژه‌ای کرده است. این عوامل باعث می‌شود که واکنش بازار سهام به بودجه انبساطی، رشد جهشی است. طبق موضع‌گیری رییس جمهور و وزیر اقتصاد دو اتفاق بسیار مهم در بودجه سال آینده رخ می‌دهد که به‌شدت روی بازارهای مالی تاثیرگذار است. درواقع دولت برای جبران مصارف بودجه به دنبال واقعی کردن قیمت سوخت و نرخ ارز در ۱۴۰۴ است. با این رویکرد به جای فشار بر صنایع از طریق افزایش مالیات و سایر هزینه‌ها، کسری بودجه از طریق تعدیل یارانه‌های غیرمستقیم و پنهان جبران خواهد شد. واگذاری دارایی‌ها و مالیات‌های غیرمستقیم نیز نقش پررنگی در تامین مصارف بودجه خواهد داشت.

جواد صلاحی در گفت‌وگو با خبرنگار بازار درباره تاثیر این دو عامل بر اقتصاد گفت: «افزایش قیمت سوخت و ارز هر دو اثر تورمی دارند. این موضوع از یک سو باعث کاهش حاشیه سود برخی شرکت‌ها می‌شود. از سوی دیگر شرکت‌های تولیدکننده سوخت و همچنین صادرکنندگان کالا از این تغییرات بهره خواهند برد.»

او درباره اهمیت مالیات بر روی فعالیت شرکت‌های بورسی نیز گفت: «مالیات در بودجه به دو قسمت مالیات‌های مستقیم و غیرمستقیم تقسیم می‌شود. بخش عمده‌ای از مالیات‌های مستقیم مربوط به مالیات حقوقی (مالیات شرکت‌های تولیدی و غیره) است. مالیات‌های غیرمستقیم از دو جزء عمده مالیات ارزش افزوده و مالیات واردات کالا (حقوق گمرکی ورود کالا به کشور) تشکیل می‌شود. این نوع مالیات بر هزینه واردات کالا تاثیر می‌گذارد.»

جواد صلاحی معتقد است که دولت قصد دارد با واقعی کردن نرخ ارز بودجه، هزینه‌های خود را از حقوق گمرکی ورود کالا و مالیات ارزش افزوده جبران کند. به‌طور قطع رشد نرخ ارز نیز افزایش هزینه‌های وارداتی‌ها را می‌افزاید اما برای شرکت‌های صادرکننده مثبت است. به همین دلیل اجرای این سیاست روی همه نمادهای بورسی اثر یکسانی ندارد.

او افزود: «تعدیل نرخ ارز بودجه دولت، اثر مستقیمی بر افزایش مالیات‌های غیرمستقیم دارد. به صورت مستقیم مالیات حقوق گمرکی ورود کالا و به صورت غیرمستقیم مالیات ارزش افزوده را افزایش می‌دهد. در سال‌های گذشته افزایش درآمد مالیاتی با گرفتن مالیات از شرکت‌ها و اشخاص حقیقی محقق می‌شد. به نظر می‌رسد سال آینده دولت قصد دارد با واقعی کردن نرخ ارز بودجه، هزینه‌های خود را از حقوق گمرکی ورود کالا و مالیات ارزش افزوده جبران کند. به‌طور قطع رشد نرخ ارز نیز افزایش هزینه‌های وارداتی‌ها را می‌افزاید اما برای شرکت‌های صادرکننده مثبت است. به همین دلیل اجرای این سیاست روی همه نمادهای بورسی اثر یکسانی ندارد.

او با بیان اینکه دولت می‌خواهد اوراق بیشتری امسال منتشر کند و بیشتر هزینه کند، گفت: «این سیاست مالی انبساطی است، از آنجایی که دولت کسری بودجه دارد مجبور به انتشار اوراق یا استقراض از بانک‌هاست. اگر این سیاست همزمان با انقباض پولی از طرف بانک مرکزی اتفاق بیفتد، آن موقع مشکل به وجود می‌آید و نرخ بهره افزایش پیدا می‌کند. یعنی تقاضا برای پول زیاد می‌شود اما عرضه آن افزایش پیدا نمی‌کند.»

از ۷۰۰ همت مجموع اوراق پیش‌بینی شده برای انتشار در بودجه ۱۴۰۳، حدود ۲۰۰ همت آن برای اجرای ماده ۱۰ قانون هفتم توسعه پیش‌بینی شده است. در ماده ۱۰ قانون هفتم توسعه مقرر شده بدهی دولت و شرکت‌های دولتی به موسسات اعتباری به صورت انتشار اوراق توسط دستگاه بدهکار و واگذاری این اوراق به موسسه مورد نظر باشد.

در همین قانون مقرر شده است موسسات اعتباری و بانکی برای گرفتن اعتبار از بانک مرکزی از وثایقی استفاده کنند که این اوراق نیز از جمله این وثایق خواهد بود.

مدل‌های سیاست‌گذاری دولت برای اثرگذاری در اقتصاد

ما دو مدل سیاست‌گذاری در اقتصاد داریم. سیاست پولی و سیاست مالی. سیاست پولی مربوط به بانک مرکزی می‌شود و نقدینگی را کنترل می‌کند و سیاست مالی مربوط به دولت است و مخارج و درآمدهای دولت را برنامه‌ریزی می‌کند. هر کدام از این سیاست‌ها می‌تواند انقباضی، انبساطی یا خنثی باشند. همچنین هر کدام از این سیاست‌ها می‌توانند روی معاملات بازار سهام تاثیر بگذارند. به گفته علی اکبر نیکوا قبال هر چقدر سهم و اگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای (نفت) و واگذاری دارایی‌های مالی (اوراق و استقراض) از بودجه بیشتر شود، بودجه به اندازه استقراض از نظام بانکی انبساطی نخواهد بود و برای اقتصاد و بازارها بهتر است. او با تاکید بر اینکه سیاست پولی که توسط بانک مرکزی اجرا می‌شود، اظهار کرد: «این سیاست تعیین می‌کند که چقدر نقدینگی در کشور وجود داشته باشد. اگر بانک مرکزی کاری کند که نقدینگی زیاد شود، یعنی سیاست پولی انبساطی به کار گرفته است. در یک سال اخیر بانک مرکزی تلاش کرده با اعمال نرخ بهره ۳۰ درصدی نقدینگی را به سمت بانک‌ها هدایت کند. همین مساله باعث شد که پول از بورس نیز خارج شود.»

نیکو اقبال تاکید کرد: «البته در مقطع کنونی تورم بالای ۳۰ درصد است و برای خیلی از مردم سود بانکی ۳۰ درصد نیز جذاب نیست. دولت در این شرایط برای جذب نقدینگی مجبور شد نرخ اوراق تا ۳۸ درصد نیز افزایش دهد. به‌طور کلی نرخ سود بانکی در جهت دهی به نقدینگی اهمیت بالایی دارد. در همین راستا وزیر اقتصاد دولت چهاردهم تاکید کرده که نرخ سود بانکی باید کاهش یابد. چرا که هزینه تامین مالی تولید بسیار بالاست. اگر سیاست مالی انبساطی باشد، در نهایت سیاست پولی را با خودش همراه می‌سازد. وقتی قرار است ۲۳ درصد منابع بودجه از راه استقراض تامین شود. قطعا سیاست پولی نیز می‌چرخد و خودش را با این سیاست مالی تطبیق می‌دهد.» براساس این گزارش سیاست دولت برای بودجه ۱۴۰۴ انبساطی و تورمی است. در سال آینده دولت روی اصلاح قیمت سوخت، افزایش نرخ ارز و انتشار اوراق تمرکز ویژه‌ای کرده است. به همین دلیل قطعا واکنش نمادهای بورسی به ویژه صادراتی‌ها چیزی جز رشد نخواهد بود.

این کارشناس اقتصادی با اشاره به اینکه سیاست‌گذاری در بودجه سال آینده تورمی است، گفت: «زمانی که دولت مخارجش را افزایش می‌دهد یعنی بودجه و سیاست مالی انبساطی است. اگر این افزایش مخارج از محل درآمدها (مالیات) تامین شود چندان به نفع اقتصاد و بازارها نیست. اگر این افزایش مخارج از راه فروش اوراق، فروش نفت و استقراض‌ها و... تامین شود به نفع اقتصاد و بازارها می‌شود. درواقع هر چقدر سهم واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای (نفت) و واگذاری دارایی‌های مالی (اوراق و استقراض) از بودجه بیشتر شود، بودجه به اندازه استقراض از نظام بانکی انبساطی نخواهد بود و برای اقتصاد و بازارها بهتر است.» او با تاکید بر اینکه سیاست پولی که توسط بانک مرکزی اجرا می‌شود، اظهار کرد: «این سیاست تعیین می‌کند که چقدر نقدینگی در کشور وجود داشته باشد. اگر بانک مرکزی کاری کند که نقدینگی زیاد شود، یعنی سیاست پولی انبساطی به کار گرفته است. در یک سال اخیر بانک مرکزی تلاش کرده با اعمال نرخ بهره ۳۰ درصدی نقدینگی را به سمت بانک‌ها هدایت کند. همین مساله باعث شد که پول از بورس نیز خارج شود.»

نیکو اقبال تاکید کرد: «البته در مقطع کنونی تورم بالای ۳۰ درصد است و برای خیلی از مردم سود بانکی ۳۰ درصد نیز جذاب نیست. دولت در این شرایط برای جذب نقدینگی مجبور شد نرخ اوراق تا ۳۸ درصد نیز افزایش دهد. به‌طور کلی نرخ سود بانکی در جهت دهی به نقدینگی اهمیت بالایی دارد. در همین راستا وزیر اقتصاد دولت چهاردهم تاکید کرده که نرخ سود بانکی باید کاهش یابد. چرا که هزینه تامین مالی تولید بسیار بالاست. اگر سیاست مالی انبساطی باشد، در نهایت سیاست پولی را با خودش همراه می‌سازد. وقتی قرار است ۲۳ درصد منابع بودجه از راه استقراض تامین شود. قطعا سیاست پولی نیز می‌چرخد و خودش را با این سیاست مالی تطبیق می‌دهد.» براساس این گزارش سیاست دولت برای بودجه ۱۴۰۴ انبساطی و تورمی است. در سال آینده دولت روی اصلاح قیمت سوخت، افزایش نرخ ارز و انتشار اوراق تمرکز ویژه‌ای کرده است. به همین دلیل قطعا واکنش نمادهای بورسی به ویژه صادراتی‌ها چیزی جز رشد نخواهد بود.

۵۳۰ هزار سهامدار، ۳۴۴ میلیارد تومان سود دریافت کردند

جزییات واریز سود سهامداران در هفته دوم آذر ماه امسال حاکی از آن است که ۱۲ ناشر سود جاری، سنواتی و حق تقدم ۵۳۰ هزار و ۸۶۴ سهامدار را که شامل ۳۴۴ میلیارد و ۳۲۶ میلیون تومان می‌شود، به حساب سجامی سرمایه‌گذاران واریز کردند. این گزارش می‌افزاید: در هفته دوم ماه آذر سال جاری، ۵ شرکت «بیمه زندگی باران، سرمایه‌گذاری کارکنان گروه مپنا، صنایع شیمیایی کیمیاگران امروز، ایرکا پارت صنعت و گروه مپنا» سود جاری ۷۷ هزار و ۴۸۰ سهامدار را که شامل ۱۴۰ میلیارد و ۲۸۸ میلیون تومان می‌شود، به حساب آنها در سامانه سجام واریز شد. در این بازه زمانی، ۷ ناشر «سیمان قاین، سولیران، عمران و سازندگی قزوین، تامین سرمایه لوتوس پارسیان، گروه مالی صبا تامین، سرمایه‌گذاری مسکن شمال شرق و داروسازی جابر ابن حیان» سود سنواتی و حق تقدم ۴۵۳ هزار و ۳۸۴ سهامدار را که شامل ۲۰۴ میلیارد و ۳۷ میلیون تومان می‌شود، از طریق سپرده‌گذاری مرکزی پرداخت کردند. «سجام» یک سامانه زیرساختی برای شناسایی مشتریان جهت ورود به باشگاه بزرگ بازار سرمایه ایران است که تمام فعالان این بازار اعم از «سرمایه‌گذاران، مشتریان و مدیران نهادها» در این سامانه، فقط یک بار برای همیشه اطلاعات خود را در آن ثبت خواهند کرد و پس از احراز هویت حضوری یا غیر حضوری، قادر به دریافت خدمات مبتنی بر داده‌های تایید شده خواهند بود. بر اساس این گزارش، از طریق این سامانه، «اطلاعات هویتی، شماره حساب، شماره موبایل، آدرس الکترونیک و اقامت دایمی» فرد ثبت می‌شود و از آن به بعد هیچ نهاد مالی نیازی به دریافت مجدد اطلاعات آن سهامدار را ندارد.

خریداران گواهی صرفه‌جویی برق چه گروه‌هایی هستند؟

باشگاه خبرنگاران | علی نقوی مدیرعامل بورس انرژی گفت: گواهی صرفه‌جویی برق یک ابزار مالی است که به سرمایه‌گذاران عامل صرفه‌جویی تعلق می‌گیرد یعنی سرمایه‌گذاران در پروژه‌های حوزه برق سرمایه‌گذاری می‌کنند به عنوان مثال تعویض لامپ‌های روشنایی یا تعویض کولرهای گازی پرمصرف و... برای یک دوره معین به میزانی که صرفه‌جویی محقق شده این گواهی‌ها به آنها تعلق می‌گیرد و بسته به اینکه صرفه‌جویی در دوره اوج یا غیر اوج مصرف باشد میزان آن دقیق مشخص می‌شود و می‌توانند این گواهی را در بازار عرضه کنند. این مقام مسوول در ادامه اظهار کرد: خریداران گواهی صرفه‌جویی برق مشترکان برقی هستند که برای دوره پیک مصرف نیازمند هستند گواهی اوج را خریداری کنند یا برای جرایم ماده ۲۶ قانون اصلاح الگوی مصرف، رمزارزها یا اینکه با توجه به نرخ گذاری‌ها که وجود دارد ممکن است نرخ گواهی‌ها از نرخ برق آنها کمتر باشد که می‌توانند از این گواهی استفاده کنند. او در خصوص معاملات گواهی صرفه‌جویی برق بیان کرد: معاملات گواهی صرفه‌جویی برق به شکل روزانه خواهد بود و هر روز در بورس انرژی ایران این معاملات انجام می‌شود و در ۲۰ آذرماه معاملات این گواهی‌ها آغاز می‌شود و قیمت این گواهی‌ها بر اساس عرضه و تقاضا در بورس انرژی تعیین می‌شود. نقوی در خصوص مزایای گواهی صرفه‌جویی برق می‌گوید: تلاش ما این است که اقتصاد صرفه‌جویی را در کشور ایجاد کنیم و در اجرای قانون برنامه هفتم و همچنین مصوبات شورای عالی انرژی بتوانیم این موضوع را پیاده‌سازی کنیم هر چقدر بازار بهینه‌سازی برق رونق پیدا کند و عمق بیشتری گیرد سبب سرمایه‌گذاری بیشتر در حوزه می‌شود. او تاکید کرد: صنایع با خرید گواهی صرفه‌جویی برق دچار قطعی برق نمی‌شوند و این یک مزیت مهم برای صنایع محسوب می‌شود.

معادله ۴ سر برد عرضه خودرو در بورس کالا

علی تسبیحی، کارشناس بازار سرمایه ضمن انتقاد از اعمال سیاست‌های حمایتی اشتباه در صنعت خودرو، توضیح داد: خودروسازان با دو چالش بزرگ مواجه‌اند. از طرفی با قیمت‌گذاری دستوری اجازه نمی‌دهیم به اندازه‌ای که هزینه متحمل می‌شود، قیمت خودرو افزایش یابد. از طرفی نیز جلوی واردات و رقابت خودروسازها را گرفته‌ایم که موجب شده بازار خودرو انحصاری باشد؛ همین دو عامل باعث وارد آمدن ضرر به صنعت خودروسازی شده است. معاون تامین مالی گروه رسام با بیان اینکه صنعت خودرو تحت تاثیر عوامل متعددی زیان‌ده شده است، ادامه داد: در حالی شاهد قیمت‌گذاری دستوری هستیم که قیمت تمام شده خودرو با نرخ تورم، نرخ دلار و سایر متغییرهای اقتصادی در حال افزایش است. او با بیان سایر دلایل زیان‌ده بودن خودروسازان، گفت: رشد هزینه‌های تامین مالی، که به شرکت‌های خودروساز تحمیل شده، خودروسازان را وارد چرخه‌ای می‌کند که نمی‌توانند تامین مالی کنند، در نتیجه هزینه تامین مالی بالا می‌رود، که این موضوع روی افزایش قیمت خودرو بی‌تاثیر نیست. افزون بر این خودروساز در تهیه مواد اولیه و تولید خودرو دچار مشکل می‌شود، در نتیجه عرضه کم شده و نسبت عرضه و تقاضا به هم خورده و قیمت خودرو در بازار بالا می‌رود. تسبیحی با تاکید بر اینکه انتظار معجزه و اصلاح یک شبه صنعت خودروسازی وجود ندارد، گفت: بورس کالا گزینه مناسبی برای استارت اصلاح عرضه خودرو است. طبق آماری که در سابقه پیشین عرضه خودرو در بورس کالا وجود دارد، مجموع ارزش ریالی خودروهای معامله شده در بورس کالا در سال ۱۴۰۱، ۴۱۶ همت بود که ۱۵۸ همت سهم خودروساز شد. از این عدد ۱۵۸ همت سود تولیدکننده و ۹۶ همت هم سود مصرف‌کننده بود. همچنین در این بین ۱۴ همت هم دولت توانست مالیات بر ارزش افزوده دریافت کند.